

A close-up photograph of several dark, spherical pellets, likely iron or steel, resting on a reddish-brown, textured surface. The pellets are in various stages of focus, with some in sharp focus in the foreground and others blurred in the background. The lighting is warm, highlighting the metallic texture of the pellets and the granular nature of the surface.

Lipka⁺

Výroční zpráva
2017

OBSAH

1 SEZNAMTE SE S LIPKOU	3	6 VYSOKOŠKOLSKÁ VÝUKA	17
O Lipce	3	Vyučované předměty	17
Pět pracovišť Lipky	4	7 PROJEKTY LIPKY	19
2 VÝUKOVÉ PROGRAMY LIPKY	6	Přehled projektů	19
3 VOLNÝ ČAS	8	O projektech	20
Kroužky a kluby pro děti i dospělé	8	8 EDIČNÍ CENTRUM LIPKY	27
Zájmové kluby a víkendové výpravy	8	Přehled vydaných materiálů	27
Tábory	10	9 ZAHRADY LIPKY	29
4 AKCE PRO VEŘEJNOST	13	10 FINANCOVÁNÍ A HOSPODAŘENÍ	30
5 VZDĚLÁVÁNÍ DOSPĚLÝCH, PŘEDEVŠÍM PEDAGOGŮ	14	11 PŘEHLED ZAMĚSTNANCŮ	32
Vzdělávání nepedagogů	16		

Milí příznivci Lipky,

díky, že jste otevřeli zprávu o tom, čím Lipka žila v roce 2017. Stačí ji prolistovat, abyste si všimli, čím se zabýváme a co je pro nás důležité. A když se začtete, zjistíte, jak pestrý a mnohotvarý je náš lipkový svět environmentální výchovy.

Jsme tu pro Vás už pár desítek let a v základech se neměníme. Pořád máme na zřeteli Zemi a člověka, pořád se snažíme hledat nové cesty ve vzdělávání, pořád s chutí pracujeme s dětmi i dospělými, kteří chtějí žít bohatší život skromnějšími prostředky.

Děkujeme Vám, že se o nás zajímáte, že na Lipku chodíte, že s námi spolupracujete. To Vaší zásluhou můžeme nalézat stále nová neprobádaná místa v oceánu témat, která se vztahem člověka a přírody souvisejí.

Rádi vám budeme i nadále službou, která Vám, Vaším dětem, žákům i kamarádům pomáhá porozumět a řešit environmentální problémy našeho domova i celé planety.

*Hana Korvasová
ředitelka Lipky*

O LIPCE

Lipka – školské zařízení pro environmentální vzdělávání je jednou z největších a nejstarších organizací v České republice věnujících se environmentální výchově dětí i dospělých. Jejich výukových programů se za rok zúčastní bezmála 25 000 žáků, někteří přijdou na půl dne, jiní zde stráví celý týden nebo vyjedou s lipkovými pedagogy na školu v přírodě. Během odpolední se pracoviště Lipky plní dětmi navštěvujícími volnočasové kroužky. O prázdninách a ve dnech volna pořádá také celou řadu příměstských i pobytových táborů. Zejména rodiny s dětmi mají ve velké oblibě víkendové akce pro veřejnost, tematicky většinou navázané na tradiční svátky, roční období nebo důležité dny pro přírodu. Lipka se věnuje také učitelům – nabízí jim spoustu vzdělávacích seminářů, exkurzí a dalších akcí.

Lipka spolupracuje s řadou škol a univerzit nejen v Jihomoravském kraji. Má statut fakultního zařízení Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity. Lipka je příspěvkovou organizací Jihomoravského kraje a členským střediskem celostátní Sítě středisek ekologické výchovy Pavučina. V rámci Edičního centra vydává řadu publikací, klíčů a pomůcek či her, které pomáhají pedagogům i dětem učit (se) o přírodě. Je zapojená do celé řady českých i mezinárodních projektů, ať už jako partner, či přímo nositel projektu. Využívá na svých pracovištích k výuce certifikované přírodní zahrady, jejichž význam a věhlas neustále roste. Svým komplexním přístupem k environmentálnímu vzdělávání inspiruje ostatní organizace nejen v České republice, ale i v okolních zemích.

PĚT PRACOVÍŠŤ LIPKY

Mají mnoho společného, a přece je každé jiné. Všechna se věnují environmentální výchově, ale v činnosti každého se odráží přírodní i kulturní prostředí, ve kterém se nacházejí, stejně jako lidé, kteří zde pracují.

LIPOVÁ

Funkcionalistický dům na brněnské ulici Lipová byl prvním místem, kde Lipka začala před 25 lety působit. Dnes se pracoviště Lipová věnuje ožívování starých řemesel a výtvarné práci s přírodními materiály. Přibližuje dětem způsoby, jak z přírody získáváme, co k životu potřebujeme: chléb, mléko, čokoládu, tričko, vlněný svetr nebo maso.

ROZMARÝNEK

Pasivní dům na okraji Brna-Jundrova, obklopený permakulturní zahradou, se coby pracoviště Lipky Rozmarýnek zaměřuje na šetrný provoz budov, zdravé vaření a permakulturu. Školám nabízí i zajištění školních výletů a ozdravných pobytů v přírodě mimo Brno.

RYCHTA

Rychta sídlí „na dědině“, v historické budově bývalé rychty v Krásensku na Dražanské vrchovině. Tady máme blízko k přírodě a její ochraně, stejně jako ke krajině, její geologii, kulturní historii, věnujeme se místně ukotvenému učení. Základ činnosti tvoří pobytové programy, při nichž žáci zakoušejí krásu i nepohodlí terénní výuky.

JEZÍRKO

Jezírko je kousek za Brnem, snadno dostupné veřejnou dopravou, a přitom obklopené malebnými lesy. Má kvalitně vybavené učebny lesy. Má kvalitně vybavené učebny lesy – a tou nejlepší je tu les. Ideální místo pro zkoumání lesních ekosystémů, života zvířat, koloběhu vody, fungování půdy.

KAMENNÁ – VZDĚLÁVACÍ CENTRUM ALEŠE ZÁVESKÉHO

Kamenná na Starém Brně názorně ukazuje, na jak malém prostoru je možné vytvořit pestrou přírodní zahradu. Základem činnosti pracoviště je vzdělávání dospělých, zejména pedagogů a studentů učitelství. Je tahounem projektové spolupráce s mnoha českými i zahraničními partnery, v níž se zaměřuje zejména na metodickou podporu venkovního učení, zahradní pedagogiku a zahradní terapii.

VÝUKOVÉ PROGRAMY LIPKY

2

- ✦ **94** jednodenních a **19** pobytových výukových programů v nabídce
- ✦ **1 116** odvedených výukových programů
- ✦ **5 698** hodin výuky
- ✦ **24 195** účastníků

Nabídka jednodenních výukových programů míří k mateřským, základním i středním školám. Zaměření výuky je velmi rozmanité – od seznamování se s živočichy i rostlinami v našem okolí přes práci s přírodními materiály, vaření z toho, co nám nabídne zahrada, až po témata s globálním přesahem. Naším cílem je vzbuzovat v dětech zájem o přírodu a odpovědný přístup k životnímu prostředí a všemu živému.

Pracoviště Rychta, Jezírko a Rozmarýnek pořádají rovněž vícedenní pobytové programy, Rozmarýnek navíc i školy v přírodě na základnách na Tišnovsku, Olomoucku a na Vysočině.

Žáci tak mají možnost vyjet ze školy do přírodovědně zajímavých lokalit, proniknout hlouběji do biologických souvislostí mezi organismy v přírodě. Díky zážitkovým aktivitám napomáhají programy také stmelování kolektivu a vytváření zdravých vztahů ve třídě.

A novinky roku 2017? Rozmarýnek nabídl ekologický program v angličtině s rodilým mluvčím, Rychta rozšířila nabídku i pro mladší žáky z 1. stupně, Jezírko přidalo program s živými ovečkami, Kamenná se v novém výukovém programu ponořila do tématu falešných zpráv, tzv. fakenews.

Jednodenní výukové programy

Pracoviště	Počet programů odučených v jednotlivých měsících roku 2017												Počet výukových programů	Počet hodin trvání	Počet dnů trvání	Počet účastníků	Počet účastnických hodin
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12					
Jezírko	39	42	34	46	52	49			31	48	40	29	410	1 317	410	8 382	26 875
Kamenná	1	8	4	5	12	4			4	8	5	6	57	178	57	1 186	3 701
Lipová	31	33	32	22	36	29	1		22	35	32	19	292	967	292	5 937	19 806
Rozmarýnek	18	19	20	17	41	15			21	25	21	15	212	729	212	4 793	16 636
Rychta	1			5	14	13			3	6	1		43	220	43	1 190	6 041
Celkem	90	102	90	95	155	110	1		81	122	99	69	1 014	3 411	1 014	21 488	73 059

Pobytové výukové programy

Pracoviště	Počet programů odučených v jednotlivých měsících roku 2017												Počet výukových programů	Počet hodin trvání	Počet dnů trvání	Počet účastníků	Počet účastnických hodin
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12					
Jezírko	2	4	3	3	5	3			3	5	4	2	34	635	135	763	14 314
Rozmarýnek		4	5	7	7	4			1	1			29	790	169	969	25 586
Rychta	1	4	4	3	8	5			3	6	3	2	39	862	142	975	21 405
Celkem	3	12	12	13	20	12			7	12	7	4	102	2 287	446	2 707	61 305

KROUŽKY A KLUBY PRO DĚTI I DOSPĚLÉ

👉 **39** pravidelných kroužků pro **461** členů

Mezi kroužky pro děti převažují ty přírodovědné – děti objevují zákonitosti a vztahy v přírodě, využívají zahrady a jejich plody, starají se o rostliny nebo vytváří malá i velká umělecká díla z přírodních materiálů. Pestrá nabídka obsahuje také kroužky tábornické, kulinářské, chovatelské, jazykové, hudební, dramatické, kroužek fotografický či deskových her. V každém z nich se děti učí, jak se chovat odpovědně a šetrně k životnímu prostředí. Důraz klademe také na spolupráci, zodpovědnost, schopnost řešit problémy, samostatnost, vzájemný respekt a přátelské vztahy. Ve svém volném čase k nám pravidelně chodí také dospělí, například plést košíky z proutí a pedigu nebo cvičit jógu. Pro dříve narozené funguje seniorský klub, který se věnuje jak řemeslům a rukodělnému tvoření, tak exkurzím do zajímavých institucí a míst v Brně a okolí. A pro babičky a dědečky s vnoučaty je tu klub *Babi, dědo, pojďte si hrát!*

ZÁJMOVÉ KLUBY A VÍKENDOVÉ VÝPRAVY

👉 **2** zájmové kluby a **52** víkendových výprav

Stále oblíbenější jsou naše víkendové kluby, které zahrnují jedno- i vícedenní výpravy do přírody, při nichž zažíváme s dětmi různá dobrodružství, třeba sjíždíme řeky na kánoích, jezdíme na koloběžkách, spíme pod širákem nebo se vypravujeme se do jeskyní. Rychta pořádá čtyřikrát ročně hravé a badatelské víkendovky pro rodiče s dětmi – Příroda, nejlepší herna na světě. Na Lipové vznikl nový víkendový klub Běžníci pro děti 3.–6. třídy, na Rozmarýnku víkendový klub zaměřený na entomologii. Starší děti na víkendových klubech např. pronikaly do problematiky původu outdoorového oblečení či rybích velkochovů nebo pomáhaly na ekofarmě. Na Kamenné funguje již delší dobu klub pro seniory a nově vznikl zájmový klub pro rodiče s dětmi s poruchami autistického spektra *Mandragora*, kde rodiče mohou sdílet své zážitky, radosti i starosti při práci na zahradě, zatímco jim asistenti či asistentky hlídají děti.

Pravidelné kroužky	
Název kroužku	Počet členů
JEZÍRKO	
Brouk Pytlík	17
Čmeláci	19
Klub skřítka Lesníčka	16
Kuklíci	19
Larvičky	22
Pestřenky	14
Svižníci	18
Zlatohlávci	12
KAMENNÁ	
Jóga pro zdravý životní styl	17
LIPOVÁ	
Bobřici	6
Cvrčci	8
Divoši	12
Mravenci	11
Pampelišky mladší	15
Pampelišky starší	8
Pídačky	12
Píditelé	14
Robinsoni	4
Sluníčka	6
Tlapky	6
Tvořivé ještěrky	10
Vrabčáci	9
Žabky	11

Pravidelné kroužky	
Název kroužku	Počet členů
ROZMARÝNEK	
Angličtina – konverzace	2
Angličtina – příprava na přijímací zkoušky na SŠ	2
Angličtina s písničkami	8
Hříbata	11
Hudebně dramatický	8
Irbisi	8
Maškrtníci	16
Němčina – konverzace pro dospělé	4
Plšici	14
Salamandr	15
Scarabeus	24
Surikaty	10
Špalíčci	26
Tuláci	13
Tvoření s angličtinou	10
RYCHTA	
Estavela	10

Zájmové kluby a víkendové výpravy

JEZÍRKO

Víkendovky Jezírko, Lesní ateliér

KAMENNÁ

Mandragora

Seniorský klub

Senioři a děti

LIPOVÁ

Běžníci

Víkendovky Lipová

Výpravy za dobrodružstvím – Hovniválové

ROZMARÝNEK

Víkendovky Devětsil

Víkendovky Rezeda

RYCHTA

Příroda, nejlepší herna na světě

Víkendovky Rychta

TÁBORY

👉 **58** táborů, **46** příměstských, **12** pobytových pro celkem **1 258** účastníků

Na táborech, ať příměstských nebo pobytových, se děti proměňují například v Robinsony, entomology nebo hraničáře. A někdy je to víc než divadlo – tak třeba na táboře s názvem *Dunaj* se celou dobu plulo po vodě a příměstský tábor *Tajemství ztracené vody* provedl děti po jeskyních. Novinkou byly také tábory pořádané ve spolupráci s brněnskou Vilou Löw-Beer, pobočkou Muzea Brněnska. Díky nim se děti přenesly do časů první republiky a mohly je prožít v autentickém prostředí. Svě „poprvé“ zažil také tábor pro předškolní děti na Rozmarýnku. Na předchozí ročník navázal úspěšně tábor pro seniory, věnovaný tématu vody. Tady se pekly ryby, vyráběly vory a zkoumal život ve vodě.

Příměstské tábory		
Název tábora	Počet dnů	Počet účastníků
JEZÍRKO		
Ve svitu polární záře	5	27
Na medově stráni	5	34
Ve službách krále	5	28
V netopýřím království	5	26
Čáry máry nickamínek	5	27
Příběh rytíře	5	28
Upovídaná Zeměplocha	5	28
Robinzoni na Jezírku	5	28
KAMENNÁ		
Dobrodružství doby ledové	5	14
Tajuplná vila Löw-Beer I	5	9
Tovaryši na Špilberku I	5	23
Tovaryši na Špilberku II	5	24
U veliké řeky	5	8
LIPOVÁ		
Tajemství Wilsonova lesa II	5	8
Tajemství Wilsonova lesa	5	15
V říši obrů	5	23
Příběhy ptačího stromu I	5	24
Příběhy z ptačího stromu II	5	24
Zázraky přírody	5	24
Sedm barev duhy	5	25
Podzimní prázdniny Lipová	2	15
Podzimní tábory Lipová AMIF	2	7

Příměstské tábory		
Název tábora	Počet dnů	Počet účastníků
ROZMARYNEK		
Faraonův úkol	5	23
Bzik a Bzuk	2	19
Výletové vítání prázdnin	3	14
Ratatouille	5	17
EntomoLOG II – návrat zlatého scarabea	5	17
Keep smiling!	5	22
Tajuplná vila Löw-Beer II	5	24
Barvy přírody	5	17
Kdopak by se vlka bál?	5	16
Angličtina s Machem a Šebestovou	5	20
ZOO zvěřinec	5	23
Bádání s detektivem Kulíškem	5	24
Dobrodružství s Broučky	5	14
Lovci a sběrači	5	16
Výlety za zvířaty	5	21
Byl jednou jeden šnek	5	24
!Jídlo!	5	24
Brněnské střípky	5	16
Barevný podzim na Rozmarynku	2	21
RYCHTA		
Tajemství ztracené vody	5	23
S krajánkem okolo Kořence	5	15
Pod pěti kruhy	5	31
Velká Morava	5	20
Podzimky Rychta	2	16
Celkem 46 příměstských táborů	213	946

Pobytové tábory		
Název tábora	Počet dnů	Počet účastníků
JEZÍRKO		
Pobyt ve Stříbrnici	6	14
Lektvarem to začalo	8	42
Pobyt v Českém lese	8	8
KAMENNÁ		
Dobrodružství Ferdý Mravence	7	44
Expedice Bihor	9	19
LIPOVÁ		
Tajemství nesmrtelného Nicolase Flamela	8	24
Pobytový tábor Divochů a Hovniválů	8	22
Letní tábor Rokytná	8	35
ROZMARÝNEK		
ExpediceEKO	6	19
Po stopách... vydry říční	6	20
Pobytový tábor Domašov	7	50
RYCHTA		
Expedice Karpaty	6	15
Celkem 12 pobytových táborů	87	312

AKCE PRO VEŘEJNOST

➤ **46 akcí pro 6 150 účastníků**

I ten, kdo na Lipku nechodí pravidelně, může zavítat na některou z akcí, které pořádáme pro širokou veřejnost, zpravidla u příležitosti tradičních i méně tradičních svátků.

Největší událostí každého roku bývá *Den Země* – jeden v Krásensku, druhý v Brně. Ten brněnský na Kraví hoře nesl v roce 2017 podtitul *Bez půdy to nepude* a přes nepřízeň počasí se jej zúčastnily asi tři tisíce dětí a dospělých. Děti si mohly vyzkoušet hravé aktivity, jako stavbu nejvyšší věže z kamenů, tvorbu semínkových bomb, malování hliněnými barvami, sázení bylinek a další. Pro dospělé jsme připravili praktické workshopy, přednášku o komunikaci půdních organismů, diskuzi o územním plánu města Brna nebo prohlídky nedaleké zahrádkářské kolonie.

Rychta v Krásensku vloni kromě Dne Země uspořádala ještě *Oslavy podzimu*.

Na Jezírku se vloni konaly čtyři akce pro veřejnost: *Advent*, *Od Martina do Tří králů*, *Slavnosti podzimu* a *Otvírání studánek*. Na podzim přidalo Jezírko ještě *Zahradní inspiraci*, určenou speciálně seniorům.

Lipová oslavila v červnu *Slunovrat*, na podzim *Noc pro netopýry* ve spolupráci s vilou Stiassni, v prosinci pak již po sedmadvacáté uspořádala *Vánoční Lipku*.

Rozmarýnek zejména pro Jundrovské uspořádal *Koloběžkování* a orientační závod *Jundrovský rygol*.

Na Kamenné vzniklo *InspiroCafé* – nový cyklus podvečerních setkání se zajímavými osobnostmi. V jeho rámci například vydavatel bestselleru *Domácnost bez odpadu* Tomáš Hajzler sdílel své zkušenosti z úsilí o bezodpadovou domácnost. Petr Daniš radil, jak děti motivovat, aby trávily více času venku v přírodě, a spisovatel Petr Čech vyprávěl o inspiracích pro svoji tvorbu.

VZDĚLÁVÁNÍ DOSPĚLÝCH, PŘEDEVŠÍM PEDAGOGŮ

👉 72 akreditovaných vzdělávacích akcí pro 1 570 pedagogů

👉 46 vzdělávacích akcí pro 582 nepedagogů

Vnímáme učení jako proces, který nekončí odchodem ze školy, ale provází člověka po celý život. Lipka ho svou činností podporuje: otevíráme širokou paletu témat, působíme na pestré cílové skupiny a využíváme nejrůznější formy vzdělávání.

Vzděláváme v oblasti odpovědného přístupu k přírodě

Semináře z cyklů *Rok ve školní zahradě* a *Školní zahrady pro environmentální výchovu* přinesly inspiraci v budování a využívání přírodních zahrad, další kurzy se věnovaly terapeutickému využití zahrady. S odborníky, znalci místního přírodního i kulturního prostředí, jsme navštívili známá i takřka neznámá místa v Brně a ve vybraných chráněných územích ČR, několikrát jsme vyjeli také za zahradami do sousedního Rakouska. Přírodovědné znalosti učitelů posílilo *Repetitorium terénní přírodovědy* či semináře o chovech zvířat, metodickou inspiraci poskytly metodické workshopy tematické výuky (*Studánky víly Rozárky*, *Luční školka*) či obecněji zaměřené kurzy posilující lektorské dovednosti učitelů (*Jak na diskuze ve výuce*, semináře věnované badatelství). Pro veřejnost proběhla řada přednášek a promítání.

Nová témata – vstříc potřebám doby

V roce 2017 jsme pro školy otevřeli také několik nových témat. Konference Konev (pro pedagogy ZŠ a SŠ) a Konvička (pro pedagogy MŠ), kterých se opět zúčastnilo na 200 pedagogů, byly věnované kritické a informační gramotnosti. Pedagogům přinesly zamyšlení nad alternativními fakty, fake news a budoucností informačních technologií ve školství. U mnohých vyvolaly potřebu zapojovat aktuální mediální kauzy do výuky. S velkým zájmem zejména středních škol se setkala téma podnikavosti u absolventů, otevřené interaktivním workshopem, na něž navázal projekt KaPoDaV. Řada seminářů se pak věnovala podpoře osobního rozvoje učitelů (např. kurzy věnované pozitivnímu myšlení či emoční inteligenci). Ve spolupráci s Jihomoravským krajem proběhl druhý ročník konference věnované zdraví, tentokrát zaměřené na vztah rodiny a školy.

Věrní tradicím

Věříme, že dlouhodobá podpora přináší trvalejší výsledky. *Specializační studium pro koordinátory EVVO* je roční kurz v rozsahu 250 hodin, který patří k našim stálícím. S mnoha vystudovanými koordinátory se daří rozvíjet úzkou spolupráci i po jeho skončení. V roce 2017 tento kurz úspěšně absolvovalo 24 účastníků a brzy poté se rozběhl další ročník. Pro absolventy jsme pořádali doškolovací kurz v Národním parku Šumava.

Podobně budujeme tradici dlouhodobého kurzu *Studium pedagoga volného času*. K dlouhodobé podpoře patří i naše práce v sítích škol. Poštovními a e-mailovými rozesílkami jsme podporovali cca 200 pedagogů v sítích Mrkev a Mrkvička, v programu Ekoškola poskytovali osobní konzultace nově přihlášeným i dlouhodobě pracujícím školám.

Vzdělávací akce pro pedagogy

Cílová skupina	Počet akcí	Počet dnů trvání	Počet hodin trvání	Počet účastníků
Učitelé MŠ	14	16	93	314
Učitelé MŠ a ZŠ	18	34	229	405
Učitelé ZŠ – 1. a 2. stupeň	3	5	35	72
Učitelé ZŠ – 1. stupeň	1	1	4	5
Učitelé ZŠ a SŠ	11	28	120	263
Vychovatelé a učitelé MŠ	2	2	8	24
Studenti	2	2	9	56
Vedoucí oddílů a kroužků	1	8	45	20
Neziskové organizace	7	7	39	101
Interní zaměstnanci Lipky	4	4	26	80
Externí zaměstnanci Lipky	8	11	58	95
Pracovníci SEV	1	1	7	135
Celkem	72	119	673	1 570

VZDĚLÁVÁNÍ NEPEDAGOGŮ

V posledních letech Lipka nabízí stále více vzdělávacích akcí také pro nepedagogy. Někdy se jedná o zaměstnance škol na nepedagogických pozicích, ale věnujeme se i dalším profesím a zájemcům z řad veřejnosti.

V rámci projektu *Terapie přírodou a pro přírodu* jsme pořádali kurzy o zakládání přírodních a terapeutických zahrad zejména pro sociální pracovníky a terapeuty, kteří se dozvídali o možnostech zahradní terapie a o tom, jak ji využívat ve vlastních zařízeních. Kromě kurzů jsme podnikli také několik exkurzí do inspirativních zahrad v České republice i v Rakousku. V rozkvetlém červnu s námi opět vyjeli zaměstnanci Krajského úřadu JMK na vzdělávací akci, tentokrát do rakouského městečka Schiltern. Tématem byla zahradní terapie a zásadní část programu proběhla v ukázkové zahradě Kittenberský svět zážitků.

Zahrad se týkaly také kurzy pro veřejnost. Na semináři *Bylinkárna* na Kamenné se zájemci naučili využívat léčivé i aromatické byliny v kuchyni i pro zahnání různých neduhů a v letním týdenním kurzu *Košikářské léto* si účastníci vyrobili mnoho užitečných i dekorativních předmětů z pedigu, ale i koše z vrbového proutí. V kurzu *permakulturního designu*, který nabídl Rozmarýnek, se zase učili navrhovat pozemky dle principů blízkých přírodě.

V roce 2017 se na Lipové uskutečnilo několik nových kurzů, věnovaných praktickým aktivitám, které vedou k větší soběstačnosti a šetrnosti k přírodě. Učili jsme se vyrábět z čerstvého mléka různé druhy sýrů, dále pak mýdla z rostlinných olejů. Tradičně jsme také nabídli kurzy práce s přírodními materiály, např. vyřezávání dřevěných lžiček, práce s ovčím roumem metodou filcování, letní řemeslné léto s hliněnými omítkami, výrobou přírodních deodorantů i využitím místních a sezonních bylinek. V červnu jsme ve spolupráci s Národním památkovým ústavem – vilou Stiasni uskutečnili seminář o sečení kosou, konkrétně o sečení květnatých luk ve městě. Tady nechyběly ani příklady dobré praxe Městské zeleně Brno, která představila šetrné obhospodařování pozemků kolem hradu Špilberk.

Vzdělávací akce pro nepedagogy

Typ akce	Počet akcí	Počet dnů trvání	Počet hodin trvání	Počet účastníků
Kurzy pro veřejnou správu	2	2	20	91
Řemeslné kurzy	21	31	177	183
Kurzy zahradní terapie	9	9	43	153
Ostatní	14	19	82	155
Celkem	46	61	322	582

📌 **19** předmětů na **5** fakultách **3** univerzit

📌 **441** hodin výuky

I letos pokračovala dlouhodobá spolupráce především s Masarykovou univerzitou, katedrami primární a sociální pedagogiky, katedrou tělesné výchovy a výchovy ke zdraví na Pedagogické fakultě a s katedrou environmentálních studií na Fakultě sociálních studií.

Jako fakultní zařízení Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity se Lipka zapojila také do pedagogicko-psychologických a učitelských praxí.

Lipkou pořádaného patnáctého ročníku Soutěže diplomových prací se vztahem k životnímu prostředí a ekologii v Jihomoravském kraji se vloni zúčastnilo 25 studentů ze tří brněnských a jedné zlínské univerzity. Součástí soutěže je nejen závěrečná konference a vydání sborníku anotací všech zúčastněných prací, ale také setkání a mezioborové propojení studentů.

VYUČOVANÉ PŘEDMĚTY

MASARYKOVA UNIVERZITA

📌 Pedagogická fakulta

Praktikum ekologické výchovy – prezenční studium

Praktikum ekologické výchovy – kombinované studium

Praktikum ekologické výchovy 2 – prezenční studium

Environmentální edukace v sociální pedagogice – prezenční studium

Environmentální edukace v sociální pedagogice – kombinované studium

Úvod do ekologie a environmentální vědy

Ekologie ve výchově ke zdraví

Přírodní zahrady – podzim, zima

Zahradní terapie pro pedagogy

📌 Fakulta sociálních studií

Permakultura

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

➤ Pedagogická fakulta

Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta

➤ Přírodovědecká fakulta

Environmentální aspekty výuky na školách

Základy didaktiky péče o životní prostředí

Ekologická a globální výchova

Ekologická výchova a environmentální vzdělávání

Seminář k didaktice environmentální výchovy

Praktikum environmentální výchovy

Regionální výuka

MENDELOVA UNIVERZITA V BRNĚ

➤ Institut celoživotního vzdělávání

Úvod do environmentální výchovy

PŘEHLED PROJEKTŮ

LIPKA JAKO REALIZÁTOR PROJEKTU

- ✦ Terapie přírodou a pro přírodu
- ✦ CIVIS: zaostřeno na občanské a sociální kompetence
- ✦ Podpora environmentální výchovy, udržitelného rozvoje a výuky českého jazyka ve Svaljavském rajonu na Zakarpatské Ukrajině
- ✦ Erasmus+, s přírodou k vzájemnému porozumění
- ✦ Národní síť EVVO

LIPKA JAKO PARTNER PROJEKTU

- ✦ Místní kolegiální podpory v oblasti přírodovědné gramotnosti (vedoucí partner TEREZA, vzdělávací centrum)
- ✦ Edugard (vedoucí partner Chaloupky)
- ✦ Kolegiální podpora v síti Mrkvička (vedoucí partner SSEV Pavučina)
- ✦ Jihomoravské regionální centrum na podporu integrace cizinců II (vedoucí partner Jihomoravský kraj)
- ✦ KaPoDaV – Podpora kariérového poradenství, podnikavosti pro udržitelný rozvoj a dalšího vzdělávání v Jihomoravském kraji (vedoucí partner Jihomoravský kraj)

LIPKA JAKO PARTNER BEZ FINANČNÍHO PLNĚNÍ

- ✦ LOTOS o. p. s. a Agapo o. p. s. – podpora zaměstnávání lidí se závislostí na alkoholu nebo jiným sociálním či zdravotním znevýhodněním

O PROJEKTECH

TERAPIE PŘÍRODOU A PRO PŘÍRODU

Jak lidskému zdraví prospívá příroda? A jak toho systematicky využívat v zahradě? V tomto projektu Lipka zúročila osm let práce v oblasti zahradní terapie. Díky němu přibýly v Domově pokojného stáří Kamenná v Brně a ZŠ Velká Bíteš nové zahradně-terapeutické prvky, díky němu jsme také vyvinuli a v praxi ověřili funkčnost pojízdného záhonu – floramobilu. Ten umožňuje přivést kus přírody až k lůžkům pacientů, kteří kvůli zdravotnímu stavu do zahrady nemohou. Floramobil se navíc dostal do finále 4. běhu soutěže Akceleračního programu pro rozjezd společensky prospěšného podnikání Impact First. Dále proběhla série vzdělávacích akcí věnovaných zahradní terapii, kterých se celkem zúčastnilo přes dvě stě lidí: dva dlouhodobé kurzy, tři jednodenní semináře, terénní exkurze do terapeutických zahrad pro zástupce veřejné správy a Konference o zahradní terapii.

O úspěchu tématu svědčí, že se v listopadu 2017 uskutečnila První sešlost přátel zahradní terapie a proběhlo několik seminářů na zakázku, např. ve Veronice Hostětín a v libereckém Sdružení TULIPAN. Vydali jsme tři publikace věnované zahradní terapii: Jak léčí zahrada – Praktické náměty pro zahradní terapii, Zakládáme terapeutickou zahradu a Zahrady na Kamenné.

Téma zahradní terapie bylo díky projektu zařazeno do Státního programu EVVO a EP 2016–2025 a do Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Jihomoravského kraje na léta 2016–2020, včetně krajského Akčního plánu rozvoje vzdělávání JMK.

Vznikl specializovaný web www.terapieprirodou.cz, kde přehledně na jednom místě najdete vše, co souvisí se zahradní terapií v ČR.

CIVIS: ZAOSTŘENO NA OBČANSKÉ A SOCIÁLNÍ KOMPETENCE

Učit venku znamená venku nejen být, ale také prožívat, pozorovat a zkoumat skutečný svět, v němž žijeme. Žáci pak snadněji porozumí důležitým ekologickým a environmentálním souvislostem, které jinak znají jen z učebnic. Na tom je postaven metodický přístup, který Lipka pilotně ověřuje na základních školách v projektu CIVIS: zaostřeno na občanské a sociální kompetence, podpořeném v rámci operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy.

Celkem sedm partnerů včetně dvou univerzit ověřuje formou akčního výzkumu pět vybraných metodických přístupů, zavádějí úspěšné metody učení do škol a zařadí je také do přípravy budoucích učitelů na vysokých školách.

V roce 2017 byla zpracována Analýza naplňování klíčových kompetencí. Projektoví partneři uspořádali první workshopy pro učitele. Zaměřili se na využívání nového metodického přístupu ve škole, na potenciál akčního výzkumu pro práci učitele, na témata zjišťování bariér, které brání učitelům učit jinak. Díky následné úzké spolupráci s metodiky projektu se učitelé posunuli jak ve svých mentorských dovednostech, tak v aplikaci metodik ve školách, kde začali pracovat na náročnějších tématech (např. při realizacích žákovských projektů).

Důležitou součástí projektu byly také dvoustranné schůzky zástupců projektového týmu např. se zástupci České školní inspekce a České odborné společnosti pro inkluzivní vzdělávání. Účastnili jsme se také širších setkání – například Výboru pro vzdělávání Rady vlády pro udržitelný rozvoj. První výsledky analýz byly prezentovány na konferenci, organizované týmem Univerzity Hradec Králové.

PODPORA ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVY, UDRŽITELNÉHO ROZVOJE A VÝUKY ČESKÉHO JAZYKA VE SVALJAVSKÉM RAJONU NA ZAKARPATSKÉ UKRAJINĚ

Spolupráci Lipky se školami z Ukrajiny v oblasti vzdělávání k udržitelnému rozvoji již tradičně finančně podporuje Kancelář Jihomoravského kraje pro meziregionální spolupráci. V roce 2017 se k ní přidala ještě Nadace VIA, Fond manželů Horových pro pomoc dětem na Zakarpatské Ukrajině prostřednictvím projektu **Hezky česky pospolu**.

V roce 2017 se 11 dětí z rosošské základní školy zúčastnilo desetidenního vzdělávacího pobytu v JMK. Výuku, program pobytu a ubytování v rodinách českých kamarádů zajišťovala partnerská ZŠ a MŠ Podomí. Ukrajinské děti si díky pobytu prohloubily znalosti českého jazyka, získaly představu o příležitostech jejich vzdělávání v ČR, nahlédly do způsobu života našich dětí a rodin, do naší kultury a tradic.

Tři pedagogové ze dvou ukrajinských škol přijeli do JMK na stáž, jeden absolvoval Letní školu bohemistických studií na FF MU v Brně.

Dokončili jsme rozsáhlý vzdělávací materiál pro žáky ve věku 12–15 let, který nese název **Průvodce pro environmentální vzdělávání v Zakarpatí**. Obsahuje popisy mnoha desítek přírodovědných i kulturně-historických zajímavostí z každého ze 13 rajonů a ve své webové podobě je připraven k doplňování dalších informací, především metodických a didaktických námětů.

Pro ukrajinské děti jsme vydali překlad dvou didaktických pomůcek: Žeru tě! – o potravních vztazích a Pexeso stromů.

ERASMUS+, S PŘÍRODOU K VZÁJEMNÉMU POROZUMĚNÍ

Projektu zahájeného na začátku roku 2017 se kromě Lipky účastní partneři z dalších šesti zemí Evropy – Slovenska, Slovinska, Velké Británie, Švýcarska, Portugalska a Itálie. Jeho hlavním cílem je vytvoření sítě organizací, které se zaměřují na využití zahrady jako komunikačního nástroje při práci se zdravotně a sociálně znevýhodněnými. Vloni se konaly tři semináře – v České republice, v Itálii a ve Slovinsku –, při nichž se účastníci seznámili s nejnovějšími trendy v oblasti sociální a zdravotní péče při terapeutickém využití přírody a zahrad. Viděli, jak se v různých zařízeních pracuje s různými cílovými skupinami, a mohli srovnávat fungování zdravotní a sociální péče v různých zemích. Nové zkušenosti jim pomohou při zavádění nových metod a strategií do práce s cílovými skupinami zahradní terapie, a to jak přímo v jejich organizacích, tak formou konzultační podpory v jiných organizacích podobného zaměření.

NÁRODNÍ SÍŤ EVVO

V rámci Národního programu Životní prostředí Lipka v roce 2017 realizovala tři projekty zaměřené na podporu a rozvoj denních a pobytových výukových programů pro školy.

Projekt **Pobytové programy Lipky – pracoviště Rychta** se soustředí na obohacení školní výuky o terénní přírodovědu s intenzivní blokovou výukou, zaměřenou na bádání v konkrétní lokalitě, práci s přírodninami a živými organismy, pochopení vztahů a vazeb, sledování vlivu činnosti člověka na okolí a navrhování kroků ke zlepšení stavu.

Hlavním cílem projektu **Ekologické výukové programy na Lipce – pracoviště Lipová** je prohlubování vztahů žáků k životnímu prostředí. Díky zázemí přírodní zahrady se věnujeme porozumění souvislostem a pomáháme zvyšovat citlivost k přírodě.

V rámci projektu **Pobytové programy Lipky – pracoviště Jezírko** zkoumáme lesní terén v okolí. Žáci v roli vědců prozkoumávají funkce lesa, vazby v místních ekosystémech a zamýšlí se nad důsledky jejich narušení.

Výukové aktivity Lipky jsou směřovány k podpoře environmentálně příznivějších postojů žáků a k naplňování cílů a indikátorů pro Environmentální výchovu, osvětu a vzdělávání v České republice.

MISTŘI KOLEGIÁLNÍ PODPORY V OBLASTI PŘÍRODOVĚDNÉ GRAMOTNOSTI

Chceme „probudit v člověku člověka“ a dosáhnout vyšší atraktivitu výuky v oblasti přírodovědné gramotnosti napříč školním vzdělávacím programem. Takto si v rámci Mistrů definovala svůj cíl ZŠ Rousínov, který lze vztáhnout na celý projekt, jehož se účastní deset moravských škol. Žáci se učí a zdokonalují v terénní výuce, prohlubují své znalosti badatelského vyučování v terénu i na školních zahradách či experimentují s párovou výukou. Mnohé ze zapojených škol si předsevzaly vybudovat přírodní školní zahrady, které by mohly využívat ve výuce mezioborových předmětů. Kolegiální podpora zapojených učitelů probíhá jak v úzkých týmech, tak na širších akcích, kde se školy vzájemně motivují a inspirují. Zapojené pedagogy podporuje Lipka spolu s TEREZOU a SEVEREM také na metodických akcích.

V roce 2017 bylo do projektu zapojeno 57 učitelů z 10 škol. Proběhla 4 metodická setkání pro interní mentory zapojených škol. Na dvou školách již proběhly otevřené akce pro pedagogy z ostatních škol a další školy je připravují.

PROJEKT EDUGARD V ROCE 2017 – PRVNÍ KRŮČKY ZAHRADNÍ PEDAGOGIKY

Jak přeměnit školní zahradu na učebnu v přírodě? Co pěstovat k jídlu či jinému využití? Kdo v zahradě žije a jak přilákat další užitečné živočichy? Jak v zahradě učit třeba i matematiku? Projekt Edugard ve spolupráci s partnery z Rakouska v programu Interreg AT-CZ rozvíjí oblast **zahradní pedagogiky – vzdělávání o zahradě a v zahradě**. Na přelomu jara a léta se nám podařilo splnit „sen o zahradě u řeky“ a vybudovat nový vzdělávací areál – přírodní zahradu U Řeky jako ideální zázemí pro nové vzdělávací programy. Vyvíjíme a realizujeme **semináře pro pedagogy**, kterých bude celkem 14, z toho 10 půldenních v cyklu „Rok ve školní zahradě“ a 4 celodenní zaměřené na budování školních přírodních zahrad. V roce 2017 proběhly první tři, kterých se zúčastnilo 27 pedagogů. Společně s učiteli jsme v květnu absolvovali konferenci o zahradní pedagogice v Natur im Garten v rakouském Tullnu. Pro Pedagogickou fakultu Masarykovy univerzity jsme připravili nový **volitelný dvousemestrální předmět „Ekologické pěstivství: Přírodní zahrady“** s podtituly „jaro–léto“ a „podzim–zima“, zahájený pilotní výukou na podzim 2017. Připravujeme také **nové výukové programy pro školy** pro vítěze **školní soutěže „Pěstuj, zkoumej, vyprávěj!“**, vyhlášené v říjnu 2017.

KOLEGIÁLNÍ PODPORA V SÍTI MRKVIČKA

Mnohdy je lepší jednou vidět než stokrát slyšet. A učitelé mateřských škol mají co ukazovat! Vybudované přírodní zahrady, projektové dny, venkovní učebny i laboratoře a mnoho dalších prvků a metod práce mohou sdílet formou výměny zkušeností v projektu Kolegiální podpora v síti Mrkvička, který začal na konci roku 2016 a podporuje ho Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy v rámci operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání. Projekt zastřešuje Síť středisek ekologické výchovy Pavučina. Pedagogové se dále mohou naučit, jak si navzájem poskytovat zpětnou vazbu, či si vytvořit a vyzkoušet dlouhodobý vzdělávací celek zaměřený na environmentální vzdělávání pro děti ve své školce. Oporou jim je odborný konzultant Lipky a odměnou rozvíjení vzájemné spolupráce učitelů ve školce.

JIHOMORAVSKÉ REGIONÁLNÍ CENTRUM NA PODPORU INTEGRACE CIZINCŮ II

Program Jihomoravského kraje, který podporuje integraci cizinců do majoritní společnosti, pokračoval také v roce 2017. Lipka se do něj zapojuje tak, že již třetím rokem jednou měsíčně pořádá programy pro dospělé i pro rodiče s dětmi, přibližující české zvyky a tradice. Velký ohlas měly kurzy tvoření z vlny (filcování tašek, výroba broží) i akce jen pro děti – nově příměstský tábor Tajemství Wilsonova lesa se společnou účastí dětí cizinců a českých dětí. Na Lipové se uskutečnila oslava slunovratu pro rodiny s dětmi, spojená s posezením u ohně s bubnováním, pozorováním ohně, vody, bylin a rukodělným tvořením. Na pracovišti Kamenná se tvořilo velikonočně i adventně (věnce, pečení). Na setkáních jsme kromě češtiny mohli nejčastěji slyšet ruštinu, ukrajinštinu a angličtinu, ale někteří účastníci pocházeli i z Japonska, Indie, Koreje, Maroka, Moldavska, Běloruska, Egypta či Libye. Projekt je financovaný v rámci Národního programu Azylového, migračního a integračního fondu a rozpočtu Ministerstva vnitra ČR.

KAPODAV – PODPORA KARIÉROVÉHO PORADENSTVÍ, PODNIKAVOSTI PRO UDRŽITELNÝ ROZVOJ A DALŠÍHO VZDĚLÁVÁNÍ V JIHOMORAVSKÉM KRAJI

Od listopadu 2017 běží projekt, ve kterém Lipka spolu s několika dalšími partnery realizuje klíčovou aktivitu „Podnikavost k udržitelnému rozvoji JMK“. Cílem je vychovávat žáky k podnikavosti, inovativnosti a kreativitě, přičemž podnikavost není totéž co podnikání, jelikož zahrnuje řadu dovedností potřebných pro běžný život, bez ohledu na to, zda k podnikání dojde. Bonusem je propojení vzdělávání k podnikavosti se vzděláváním pro udržitelný rozvoj a environmentálním vzděláváním.

Došlo k vytvoření pozic koordinátorů podnikavosti na cca 60 zapojených školách, kteří se dále vzdělávají v potřebných dovednostech a znalostech v rámci dlouhodobého kurzu a řady jednodenních seminářů. Navzájem pak sdílí náměty a příklady dobré praxe s ostatními pedagogy na školách.

Zapojené školy mohou se svými žáky pod vedením zkušených metodiků vyzkoušet na 13 různých programech podporujících podnikavost. Následně budou tvořit partnerství se školami v regionech a sdílet vyzkoušené aktivity.

LOTOS O. P. S. A AGAPO O. P. S. – PODPORA ZAMĚŠTNÁVÁNÍ LIDÍ SE ZÁVISLOSTÍ NA ALKOHOLU NEBO JINÝM SOCIÁLNÍM ČI ZDRAVOTNÍM ZNEVÝHODNĚNÍM

V roce 2017 jsme navázali spolupráci s organizací **LOTOS – doléčovací centrum, o. p. s.**, která poskytuje sociální služby ve městě Brně klientům se závislostí na alkoholu z celé ČR. V rámci tzv. „jobklubu“ k nám šest jejích klientů chodilo pravidelně pomáhat s prací na našich zahradách či s údržbou pracoviště Kamenná. Strávili u nás více než 20 dní.

Díky spolupráci s občanským sdružením **AGAPO, o. p. s.**, které pomáhá najít uplatnění lidem se zdravotním nebo sociálním znevýhodněním na trhu práce, k nám se začátkem školního roku začali přicházet i dva žáci **MŠ speciální, ZŠ speciální, praktická škola Ibsenka**. Každou středu spolu s panem asistentem získávali na našich zahradách pracovní návyky, které budou moci využít ve svém budoucím životě.

Lipka již osm let nabízí prostřednictvím Edičního centra své didaktické zkušenosti pedagogům i zvědavým rodičům a dětem. Ve stálé nabídce má nyní přes 45 originálních titulů. Patří sem didaktické hry, skládačky a luštěnky pro děti, atlasy do kapsy i trochu náročnější čtení pro dospělé a v neposlední řadě metodické a odborné materiály pro pedagogy.

Každý rok přidáváme několik dalších novinek. V roce 2017 jsme vytvořili jeden nový metodický materiál a dále jsme se věnovali novým vydáním prověřených a žádaných publikací a také do tiskům oblíbených evergreenů. A již tradičně vzniklo také v rámci projektů několik publikací pro účastníky Lipkou pořádaných výukových programů a seminářů.

Naši nabídku najdete v internetovém obchodě www.lipka.cz/e-shop a také na kterémkoli pracovišti Lipky.

PŘEHLED VYDANÝCH MATERIÁLŮ

NOVÉ METODICKÉ MATERIÁLY

- ✦ **Studenti pro Jihomoravský kraj 2017** (Jan Trávníček, ed.) – sborník studentských prací
- ✦ **Zakládáme terapeutickou zahradu** (Dana Nováková, Dana Křivánková, Pavla Švecová) – stručný organizačně-technický manuál o tom, jak založit terapeutickou zahradu. Publikace je vydaná díky finanční podpoře z projektu Terapie přírodou a pro přírodu.
- ✦ **Ptačí sousedé. Klíč k určování ptáků** (kolektiv Lipky)

DOPLNĚNÁ VYDÁNÍ OSVĚDČENÝCH MATERIÁLŮ

Mnohé publikace na Lipce vzniknou díky finanční podpoře z Jihomoravského kraje či z evropských zdrojů a slouží pak právě jen těm, kteří jsou do konkrétních projektů zapojeni. Některé materiály jsou ale natolik osvědčené a žádané, že jsme je znovu vydali, třeba v mírně doplněné či jinak upravené podobě. Jsou tedy nově součástí naší prodejní nabídky.

- ✦ **Divoký balkón** (Dana Křivánková) – vzdělávací leták o pěstování na balkóně, dozvíte se, co a jak pěstovat na slunných i stinných balkonech, jak přilákat sousedy z ptačí a hmyzí říše i třeba jak se dá na balkóně kompostovat.
- ✦ **Kdo u nás opyluje** (Lenka Babáčková a kol.) – malý atlas opylovačů z říše hmyzu
- ✦ **Malá kuchařka pro velké vaření** (Dana Nováková ed.) – 60 receptů na zdravé pokrmy, které se na Lipce osvědčily. Najdete v ní pomazánky, polévky, hlavní jídla, saláty i dezerty.
- ✦ **Pexeso stromů** – didaktické pexeso představuje osm druhů stromů, obohacené o drobné zajímavosti ke každému zastoupenému druhu.

- ✿ **Smíšené kultury** (otočné kolečko) – oblíbená pomůcka pro pěstování smíšených kultur se dočkala nového grafického ztvárnění.
- ✿ **Vystřihovánka a pohlednice z Jezírka** – vystřihovánka, pohlednice a malý příběh z Jezírka

PUBLIKACE VYDANÉ PRO UKRAJINSKÉ ŠKOLY DÍKY PODPOŘE NADACE VIA A JIHMORAVSKÉHO KRAJE

- ✿ **3'ím Tebe!** – překlad skládačky pro malé školáky, ze které se učí o potravních vztazích v přírodě
- ✿ **Пексесо «дерев»** – překlad nového vydání didaktického pexesa, které představuje osm druhů stromů
- ✿ **Průvodce pro environmentální vzdělávání v Zakarpátí** – mapa přírodovědných i kulturně-historických zajímavostí

Dvakrát ročně Lipka vydává zpravodaj o životním prostředí Jihomoravské ekolisty.

ZAHRADY LIPKY

V okolí všech pěti pracovišť Lipky se nacházejí krásné certifikované ukázkové přírodní zahrady, které využíváme nejen jako zdroj přírodních materiálů pro tvoření nebo bylinek a koření pro vaření, ale především jako místo pro výuku a programy pro děti i dospělé. Důkazem, že inspirují nad rámec organizace, je zařazení do dvou map upozorňujících na vzkvétající zahradní turistiku. Jednu z nich vytvořil spolek Přírodní zahrada, se kterým Lipka úzce spolupracuje zejména při certifikacích školních přírodních zahrad. Mapa nese název *Zahradní turistika 2 v 1 v České republice*. Druhá vznikla v rámci přeshraniční česko-rakouské spolupráce Centrály cestovního ruchu – Jižní Morava, zahrnuje nejzajímavější zahrady a jmenuje se *Zelené bohatství Jižní Moravy, Vysočiny a Dolního Rakouska*. Zahrady Rozmarýnku, Lipové i Kamenné se tak octly ve společnosti zahrad botanických, zámeckých, univerzitních, historických i moderních jako rovnocenný partner, který má návštěvníkovi co nabídnout.

I v roce 2017 proběhly konzultace a certifikace přírodních zahrad ve školách i sociálních zařízeních napříč republikou. Svými zkušenostmi a náměty přispívá Lipka také ke zrodu specializované přílohy časopisu Bedrník Školní zaHRAda.

Zahrady Rozmarýnku, Lipové a Jezírka se prezentovaly v rámci Víkendu otevřených zahrad. Tradiční každoroční červnová akce přejatá z Velké Británie veřejnosti nabídla komentované prohlídky i aktivity pro děti.

V roce 2017 vznikla v blízkosti našeho pracoviště Kamenná zahrada U Řeky. Ta je zhmotněním našich přání na přeměnu prostoru mezi řekou Svratkou a silnicí do Kamenné kolonie na školní a terapeutickou přírodní zahradu. Již nyní je v zahradě k vidění i vyzkoušení celá řada netradičních zahradních a vzdělávacích prvků (sluneční past, bahenní kuchyňka, balanční spirála, jezírko a dešťový záhon, prostor pro divočinu, tréninkové záhony ad.). Ale protože neoddělitelnou součástí je i bezbariérový přístup k zahradě z ulice Kamenná, který se bude stavět až v roce 2018, je naše zahrada překrásná, ale pro veřejnost zatím stále nepřístupná.

Hlavní zdroj příjmů Lipky v roce 2017 tvořily dotace od Jihomoravského kraje, Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, statutárního města Brna a dotace z fondů Evropské unie včetně přeshraničního projektu AT/CZ. Během roku 2017 Lipka dokončila realizaci projektu ze SFŽP: projektu Terapie přírodou a pro přírodu, v rámci kterého vznikl unikátní pojízdný záhon Floramobil. Peníze z projektů umožnily Lipce zrealizovat množství seminářů pro učitele, jednodenních a týdenních výukových programů pro děti, dovybavit pracoviště výukovými pomůckami, navázat vztahy s organizacemi v zahraničí, které se zabývají podobnou činností, a vzájemně si vyměňovat zkušenosti.

Konečná rozvaha

AKTIVA	2017
1. Hmotný investiční majetek	
- stroje a zařízení	1 883 200
- budovy	70 070 572
- pozemky	7 132 781
- nedokončené investice	1 985 782
HIM celkem	81 072 335
2. Nehmotný majetek	30 619
3. Oběžná aktiva	
- pohledávky	4 420 776
- nedokončená výroba	55 680
- materiál a zboží na skladě	1 440 765
4. Finanční majetek	
- pokladna	253 723
- běžný účet	8 153 825
- ceniny	-
5. Přechnodné účty ak.	
Oběžná aktiva celkem	14 324 769
AKTIVA CELKEM	95 427 723

PASIVA	2017
VLASTNÍ ZDROJE	
1. Majetkové fondy	
- fond dlouhodobého majetku	81 087 989
Majetkové fondy celkem	81 087 989
2. Finanční fondy	
- fond odměn	217 399
- fond sociální	522 533
- fond rezervní	4 649 381
- fond reprodukce inv. majetku	404 041
Finanční fondy celkem	5 793 354
3. Hospodářský výsledek	254 916
CIZÍ ZDROJE	
1. Krátkodobé závazky	
- závazky z obchodního styku	1 070 104
- závazky k zaměstnancům	2 281 263
- závazky k soc. zabezpečení	1 248 452
- daňové závazky	401 592
- krátkodobé úvěry	2 555 451
- DPH	210 582
Vyrovnání se SR	49 414
Jiné závazky	9 580
Krátkodobé závazky celkem	7 826 438
2. Dohadné účty pasivní	465 026
PASIVA CELKEM	95 427 723

Přehled výnosů a nákladů		
VÝNOSY	2017	
	hlavní činnost	hosp. činnost
	Kč	Kč
Provozní dotace od ÚSC a EU	30 585 870	-
z toho: transfery odpisů	2 093 311	-
Výnosy z vlastní činnosti	12 210 703	2 692 855
z toho:		
- tržby z prodeje zboží	-	1 523 838
- tábory, kurzy, zájezdy	4 234 156	-
- výukové programy	4 852 110	-
- prodej služeb	3 103 958	881 528
- tržby z pronájmu	20 479	287 489
Ostatní výnosy celkem	112 269	1 652
z toho:		
- použití fondů	90 653	-
- úroky	5	-
- kurzové zisky	38	124
- ostatní výnosy	21 573	1 528
VÝNOSY CELKEM	42 908 842	2 694 507
NÁKLADY	2017	
	hlavní činnost	hosp. činnost
	Kč	Kč
Spotřeba materiálu	3 710 355	209 060
Spotřeba energie	639 290	51 371
Nákup zboží	-	643 586
Opravy a udržování	426 048	23 695
Cestovné	372 024	18 154
Ostatní služby	4 615 575	233 188
Mzdové náklady	22 627 692	891 932
Zákonné sociální pojištění	7 198 131	331 838
Úroky	7 135	-
Kurzové ztráty	21 120	83
Odpisy	3 163 522	-
Ostatní náklady	164 634	7 854
NÁKLADY CELKEM	42 945 526	2 402 907
Hospodářský výsledek	- 36 684	291 600
Zisk		254 916

PŘEHLED ZAMĚSTNANCŮ

Za úspěšně zvládnutý rok 2017 patří velké poděkování všem zaměstnancům Lipky, externistům a dobrovolníkům, kteří nám pomohli jakýmkoli způsobem.

ŘEDITELSTVÍ

Mgr. Hana Korvasová
ředitelka

Ing. Lenka Appelová
*zástupkyně ředitelky
pro ekonomický rozvoj*

Ing. Michala Hustá
administrativní pracovnice

Ing. Ludmila Chmelíková
asistentka

Bc. Jaromíra Kamenická
mzdová účetní

Mgr. Lenka Kopáčová
redaktorka, PR manažerka

Ing. Aleš Máchal
metodik

Bc. Šárka Patermannová
asistentka

Bc. Amálie Rosíková
redaktorka

Markéta Šenková
účetní

RNDr. Jan Trávníček
manažer rozvoje

Mgr. Kateřina Vítková
PR manažerka

RNDr. Dáša Zouharová
metodička

Mgr. Helena Žvaková
účetní

LIPOVÁ

Mgr. Alena Uhříčková
vedoucí pracoviště

Ing. Hana Huťová
uklízečka

Mária Jakúbková
uklízečka

Mgr. Blanka Jírů
pedagožka

Tončo Jovanovski
správce

Jarka Siničáková
*asistentka vedoucí
pracoviště*

Mgr. Lenka Šimková
pedagožka

Bc. Pavlína Veselá
pedagožka

Mgr. Kateřina Vrtalová
pedagožka

ROZMARÝNEK

Ing. Martin Šrom
*vedoucí pracoviště,
zástupce ředitelky
pro pedagogický proces*

Mgr. Lenka Babáčková
pedagožka

Mgr. Kateřina Borovinová
administrativní pracovnice

Petr Fiala
pedagog

Irena Koláčná
administrativní pracovnice

Zdeňka Krnáčová
uklízečka

Mgr. Jan Palán
pedagog

Mgr. Ivana Plíšková, DiS.
pedagožka

Stanislava Poláčková
uklízečka

Ing. Dagmar Simandelová
administrativní pracovnice

Mgr. Lucie Vladová
pedagožka

RYCHTA

Mgr. Zdeňka Jičínská
vedoucí pracoviště

Mgr. Jana Halúzová
pedagožka

Mgr. Petr Horák
*vedoucí pedagogického
procesu*

Ivana Kaňová
uklízečka

Mgr. Michael Král
pedagog

Marcela Krátká
kuchařka

Mgr. Martina Macků
pedagožka

Mgr. Marek Soviš
pedagog

Jitka Vágnerová
vedoucí provozu

Mgr. Anna Veselá
pedagožka

Jitka Worbisová
kuchařka

JEZÍRKO

Mgr. Pavlína Žilková
vedoucí pracoviště

Mgr. Ingrid Boučková
vedoucí provozu

Bc. Veronika Brázdilová
projektová pracovnice

Mgr. Světlá Froncová
pedagožka

Mgr. Eva Kazdová
pedagožka

Ing. Iva Křenovská
pedagožka

Ing. Petr Laštůvka
projektový manažer

Ing. Kateřina Laštůvková
pedagožka

Ing. Jan Libus
pedagog

Mgr. Roman Maxa
pedagog

Kateřina Novotná
kuchařka

Ing. Jana Pavlíčková
pedagožka

Jana Prokešová
uklízečka

Dana Zelenková
kuchařka

KAMENNÁ

Mgr. Jiří Vorlíček
vedoucí pracoviště

Ing. Josef Bárta
projektový pracovník

Bc. Renata Čechová
metodička

Mgr. Jana Dvořáčková
projektová manažerka

Mgr. Pavla Ehlová
pedagožka

Ing. Zuzana Galle
*pedagožka, projektová
pracovnice*

Jiří Grégr
technický pracovník

Ing. Vlasta Hábová
projektová pracovnice

Ing. Michala Hustá
projektová pracovnice

Ing. Ludmila Chmelíková
pedagožka

Mgr. Vladislava Kolářová
metodička

Ing. Dana Křivánková
lektorka

Ing. Martin Kříž
metodik

Miroslav Kučera
zahradník

Lyubov Lemak
kuchařka

Mgr. Jitka Martínková
administrativní pracovnice

Mgr. Hana Mikulicová
*vedoucí pedagogických
pracovníků, lektorka*

Ing. Veronika Neckařová
*projektová pracovnice,
PR pracovnice*

Mgr. Jiří Nešpor
pedagog, metodik

Mgr. Helena Nováčková
pedagožka

Dana Nováková
projektová manažerka

Mgr. Petra Pitelková
metodička

Mgr. Michaela Rychtecká
metodička

Ing. Petra Štěpánková
pedagožka

Ing. Pavla Švecová
projektová pracovnice

RNDr. Jan Trávníček
projektový pracovník

MgA. Jana Viktorinová
provozní

Mgr. Tomáš Zámečník
pedagog

Na rodičovské dovolené nás podporují tyto kolegyně: Mgr. Pavlína Dostalíková, Mgr. Kateřina Gorčíková, Ing. Jana Májková, Mgr. Adéla Nešporová, Bc. Veronika Šromová a Mgr. Kateřina Vítková.

Výroční zpráva Lipky 2017

Autoři textů: zaměstnanci Lipky

Redakce: Jitka Plháková, Lenka Kopáčová

Obálka: Jan Augusta

Sazba: Jana Zbirovská

Tisk: Arch – polygrafické práce, spol. s r. o., Charbulova 3a, Brno

Vydala Lipka – školské zařízení pro environmentální vzdělávání Brno, příspěvková organizace

www.lipka.cz

Brno 2018

Vytištěno na recyklovaném papíře.

WWW.LIPKA.CZ